

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 108/2010-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. júna 2010 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka v konaní o sťažnosti JUDr. P. P., Ž., zastúpeného advokátkou JUDr. K. M. P., Ž., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 372/2007 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. P. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 372/2007 porušené bolo.

2. JUDr. P. P. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Žilina p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Žilina je p o v i n n ý uhradiť JUDr. P. P. trovy právneho zastúpenia v sume 254,88 € (slovom dvestopäťdesiatštyri eur a osemdesiatosem centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. K. M. P., Ž., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 108/2010-12 z 31. marca 2010 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť JUDr. P. P., Ž. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. K. M. P., Ž., doručení ústavnému súdu 19. januára 2010, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 372/2007.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

„Sťažovateľ dňa 01. 08. 2007 podal na OS Žilina žalobu o ochranu osobnosti. Vec je vedená pod sp. zn. 7C 372/2007. Dňa 26. 05. 2008 bolo právnej zástupkyne sťažovateľa doručené uznesenie NS SR sp. zn. 2Nc/16/2008 z 29. 04. 2008, podľa ktorého sudcovia KS v Žiline boli vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci na uvedenom súde pod sp. zn.

10 NcC 92/2007 a vec bola prikázaná na rozhodnutie Krajskému súdu v Nitre, Na výzvu odporcu sťažovateľ dňa 03. 09. 2008 zaplatil súdny poplatok.

Dňa 20. 11. 2008 sťažovateľ doručil odporcovi sťažnosť podľa § 62 ods. 1 zák. č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov, v ktorej namieta dĺžku konania, ale i nečinnosť súdu vo vzťahu k ust. § 10 ods. 1 zák. č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov...

Podľa vyjadrenia k sťažnosti podpredsedom odporcu č. 1 SprS/393/08 z 11. 12. 2008 vo veci sa postupovalo plynulo a účelne a sťažnosť je hodnotená ako nedôvodná. Podľa vyjadrenia Okresný súd Žilina mohol začať reálne konať vo veci až dňa 25. 07. 2008 kedy bol spis súdu vrátený po rozhodnutí o vylúčení sudcov. Dňa 07. 10. 2008 bola podľa vyjadrenia doručená námietka odporcu a vo veci sa cíti zaujatý aj konajúci sudca...

Podľa opakovaných informácií získaných v informačnej kancelárii odporcu označený spis sa od 08. 10. 2008 nachádza u zákonného sudcu a nie sú vykázané v administratívnych pomôckach súdu žiadne úkony. Sťažovateľ poukazuje na to, že okrem uznesenia NS SR z 29. 04. 2008 mu neboli doručené žiadne námietky ani rozhodnutia o námietkach zaujatosti. V prípade, ak sudca má u seba spis od 08. 10. 2008 a skutočne boli doručené námietky zaujatosti 07. 10. 2008 nečinnosť súdu trvajúca viac ako 6 a pol mesiaca je vyslovene pohrdaním práva sťažovateľa na konanie bez zbytočných prieťahov a na rozhodnutie v primeranej lehote...

Sťažovateľ poznamenáva, že ÚS SR uznesením č. k. IV. ÚS 298/09-13 z 10. 09. 2009 odmietol jeho sťažnosť v označenej veci vedenej na OS Žilina s tým, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Spôsob rozhodnutia ÚS SR nevytvára prekážku rozhodnutej veci...

Predmetom konania pred okresným súdom je žaloba o ochranu osobnosti. Vec nie je právne a fakticky zložitá a o jej zložitosti ani nieje možné v súčasnom štádiu konania uvažovať, pretože nebolo nariadené ani jedno pojednávanie. Takéto konanie patrí k bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov s bohatou judikatúrou...

Správanie sťažovateľa žiadnym spôsobom nevytvorilo dlhodobú situáciu, ktorá by ovplyvnila zbytočné prieťahy v postupe konajúceho súdu. Objektívne možno pripustiť určité zdržanie súvisiace s prípadnými námietkami zaujatosti niektorých sudcov, vzhľadom k tomu,

že sťažovateľ do 31. 12. 2005 pôsobil ako sudca na Okresnom súde Žilina. S poukazom na lehoty stanovené v Občianskom súdnom poriadku pre rozhodovanie o námietkach zaujatosti, táto skutočnosť nemôže spôsobiť stav kedy od podania žaloby dňa 01. 08. 2007 do 14. 01. 2010 nebolo vo veci nariadené jediné pojednávanie. Sťažovateľ zároveň dodáva, že po jeho odchode z Okresného súdu Žilina začali na tomto súde vykonávať funkciu sudcu viacerí noví sudcovia, ktorých sťažovateľ vôbec nepozná a nikdy s nimi neprišiel do pracovného ani osobného kontaktu. Tieto skutočnosti sú, ale objektívneho charakteru a sťažovateľ subjektívne neprispel k nečinnosti súdu...

Sťažovateľ zastáva názor, že zbytočné prietahy v označenej veci boli spôsobené pretrvávajúcou nečinnosťou konajúceho súdu. V tejto súvislosti poukazuje na konštantnú judikatúru Ústavného súdu SR, z ktorej vyplýva, že povinnosťou súdov je pristupovať so zvýšenou starostlivosťou vo veciach, v ktorých je predmetom konania ochrana osobnosti, pretože výsledok konania v takomto prípade má osobitný význam pre sťažovateľa, pretože sa priamo dotýka jeho osobnostného statusu (napr. IV. ÚS 326/04-27).

Odporca svojou nečinnosťou priamo donútil sťažovateľa k podaniu ústavnej sťažnosti, pretože tento už vyčerpal neúspešne všetky prostriedky nápravy a k dnešnému dňu o jeho žalobe rozhodnuté nebolo. Odporca nevyužil možnosť odstrániť prietahy v konaní, ktorú mu dal žalobca podaním sťažnosti na prietahy. Odporca resp. sudca nereagoval žiadnym spôsobom ani na to, že vo veci už konal ÚS SR, pričom mu táto skutočnosť musí byť známa, pretože spis odporcu bol vyžiadaný Ústavným súdom SR. “

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1/ Základné právo JUDr. P. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina sp. zn. 7C 372/2007 porušené bolo.

2/ Okresnému súde Žilina prikazuje vo veci vedenej pod sp. zn. 7C 372/2007 konať bez zbytočných prietahov.

3/ JUDr. P. P. priznáva finančné zadostučinenie vo výške 4.000,- EUR (slovom štyritisíc eur), ktoré je Okresný súd Žilina povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacoch od právoplatnosti tohto nálezu.

4/ Okresný súd Žilina je povinný v lehote jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu nahradiť trovy konania JUDr. P. P. na účet právnej zástupkyne JUDr. K. M. P... tak ako budú vyčíslené na výzvu Ústavného súdu SR.“

Podpredseda okresného súdu sa k sťažnosti vyjadril listom sp. zn. 1 SprS/125/2010 zo 14. apríla 2010.

Podpredseda okresného súdu a právna zástupkyňa sťažovateľa ústavnému súdu oznámili, že netrávajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, preto ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti, ako aj zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ už svojou skoršou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 5. mája 2009 namietal porušenie rovnakých základných a iných práv v obdobnom konaní vedenom okresným súdom ako v preskúmvanej sťažnosti a ústavný súd rozhodol o tejto skoršej sťažnosti uznesením č. k. IV. ÚS 298/09-13 z 10. septembra 2009 tak, že ju odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 298/09 z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 7 C 372/2007 zistil takýto priebeh konania:

„... okresnému súdu bola 1. augusta 2007 doručená žaloba sťažovateľa vo veci ochrany osobnosti proti žalovaným v 1. až 3. rade. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 7 C 372/2007 a bola pridelená na rozhodnutie sudkyňi JUDr. G. D. Uvedená zákonná sudkyňa a následne aj ostatní sudcovia okresného súdu vyslovili svoju zaujatosť v danej veci z dôvodu, že sťažovateľ pracoval na tomto súde ako sudca. Opatrením predsedu okresného súdu z 3. októbra 2007 bola vec sťažovateľa pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudcovi K., ktorý podľa predsedu okresného súdu neuviedol právne relevantný dôvod na vylúčenie z prejednávania veci.

Prípisom z 8. augusta 2007 adresovaným predsedovi okresného súdu zákonný sudca vyslovil svoj nesúhlas s pridelením veci vedenej pod sp. zn. 7 C 372/2007, pričom argumentoval tým, že v inej veci sťažovateľa vedenej okresným súdom pod sp. zn. 13 C 290/2007 práve pre pomer k sťažovateľovi boli všetci sudcovia okresného súdu vrátane jeho osoby vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci.

Následne okresný súd prípisom z 15. októbra 2007 predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o oznámení zákonného sudcu o skutočnostiach, pre ktoré má byť vylúčený. Krajskému súdu bol spis doručený 24. októbra 2007.

V rámci rozhodovania o oznámení sudcov okresného súdu, že sa cítia byť zaujatí vo veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 7 C 372/2007 pre ich kolegiálny a priateľský pomer k sťažovateľovi ako bývalému sudcovi a predsedovi uvedeného súdu, predložil krajský súd vec vedenú pod sp. zn. 10 NcC 92/2007 najvyššiemu súdu podľa § 16 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku na rozhodnutie o vylúčení sudcov tohto súdu z prejednávania a rozhodovania veci pre ich zaujatosť, z dôvodu ktorého nemôžu rozhodnúť o oznámení sudcov nižšieho stupňa.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Nc 16/2008 z 20. mája 2008 rozhodol o vylúčení sudcov krajského súdu z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na uvedenom súde pod sp. zn. 10 NcC 92/2007. Zároveň vec prikázal na rozhodnutie Krajskému súdu v Nitre. Predmetné uznesenie bolo krajskému súdu doručené 19. mája 2008. Krajský súd následne prípisom z 11. júna 2008 postúpil vec v zmysle uznesenia najvyššieho súdu Krajskému súdu v Nitre (doručená 16. júna 2008).

Krajský súd v Nitre uznesením sp. zn. 5 NcC 16/2008 z 25. júna 2008 rozhodol o vylúčení sudcu okresného súdu Mgr. A. K. z prejednávania a rozhodovania veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 7 C 372/2007. Predmetné uznesenie bolo okresnému súdu doručené 25. júla 2008.

Dňa 12. augusta 2008 bola vec sťažovateľa pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudcovi okresného súdu Mgr. D. Ch. V ten istý deň bol sťažovateľ vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh. Sťažovateľ súdny poplatok uhradil 3. septembra 2008.

Uznesením z 12. septembra 2008 okresný súd uložil žalovaným povinnosť vyjadriť sa k žalobnému návrhu. Žalovaný v 2. rade svoje vyjadrenie doručil okresnému súdu 29. septembra 2008, žalovaný v 1. rade spolu s vyjadrením 7. októbra 2008 doručil

okresnému súdu aj námietku zaujatosti zákonného sudcu, argumentujúc obavami z objektívneho a nestranného rozhodovania zákonného sudcu v prejednávanej veci vzhľadom na jeho pracovný vzťah k sťažovateľovi. Následne 13. októbra 2008 námietku zaujatosti zákonného sudcu z rovnakých dôvodov uplatnili aj žalovaní v 2. a 3. rade.

Zákonný sudca sa k vzneseným námietkam zaujatosti žalovaných písomne vyjadril 9. decembra 2008 a spis postúpil pre účely vyjadrenia ďalším sudcom okresného súdu. O námietke zaujatosti zákonného sudcu Mgr. Ch. nebolo ešte rozhodnuté. K právoplatnému rozhodnutiu vo veci zo strany okresného súdu tak do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu nedošlo.“

Ústavný súd v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 298/09 zistený priebeh posudzovaného konania vyhodnotil vo vzťahu k namietanému porušeniu základného a iného práva sťažovateľa takto: „doterajšia dĺžka namietaného konania, počas ktorého ešte nebolo nariadené pojednávanie vo veci, by bez zohľadnenia konkrétnych okolností prípadu mohla signalizovať, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Na druhej strane treba vziať do úvahy, že integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Zo zistení ústavného súdu vyplynulo, že okresný súd (a aj krajský súd, najvyšší súd a Krajský súd v Nitre) sa objektívne musel zaoberať a vysporiadať s námietkami zaujatosti zákonných sudcov vznesenými tak zo strany ich samotných, ako aj neskôr zo strany žalovaných, čo si vyžaduje primeraný čas. Aj keď po ostatne vznesenej námietke zaujatosti voči zákonnému sudcovi Mgr. Ch. zo strany žalovaných a písomnému vyjadreniu zákonného sudcu z 9. decembra 2008, že sa cíti byť zaujatý vo veci, okresný súd do dňa doručenia sťažnosti ústavnému súdu (5. mája 2009) nevykonal žiadny procesný úkon v konaní, tento nedostatok podľa názoru ústavného súdu nemá takú intenzitu, že by po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné dospieť k záveru, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 7 C 372/2007 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.“

Sťažovateľ sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 19. januára 2010 opätovne namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 372/2007.

Ústavný súd z kópie spisu okresného súdu sp. zn. 7 C 372/2007, ktorá mu bola doručená 17. februára 2010, zistil, že stav posudzovaného konania sa v podstate nezmenil od stavu zisteného ústavným súdom v konaní vedenom o sťažnosti sťažovateľa doručenej ústavnému súdu 5. mája 2009. To znamená, že po vyjadrení zákonného sudcu z 9. decembra 2008 k vzneseným námietkam zaujatosti žalovaných a postúpení spisu pre účely vyjadrenia ďalším sudcom okresného súdu sa v spise dosiaľ nenachádzajú vyjadrenia ďalších sudcov okresného súdu a o námietkach zaujatosti dosiaľ nebolo rozhodnuté. Posledným úkonom v spise je pokyn zákonného sudcu na opätovné predloženie spisu „*kolegom*“ na vyjadrenie k námietkam zaujatosti z 9. februára 2010.

Podpredseda okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti sp. zn. 1 SprS/125/2010 zo 14. apríla 2010, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 20. apríla 2010 opísal doterajší priebeh konania zhodne so zisteniami ústavného súdu a uviedol: „... *v tejto veci možno konštatovať, že konanie v tejto veci je poznačené skutočnosťou, že sťažovateľ je bývalým sudcom a predsedom Okresného súdu Žilina a v súčasnej dobe sudcom nadriadeného Krajského súdu v Žiline. Dĺžka konania tak bola determinovaná predovšetkým rozhodovaním o vylúčení sudcov Okresného a Krajského súdu Žilina z prejednávania a rozhodovania tejto veci...*

Spis bol z Krajského súdu Žilina vrátený v júli 2008 a následne bol pridelený súčasnému zákonnému sudcovi Mgr. D. C. Tento vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku a návrh bol doručený odporcom na vyjadrenie. Odporca v rade 1/ v rámci svojho vyjadrenia vzniesol námietku zaujatosti. Po vyjadrení zákonného sudcu k námietke zaujatosti bol spis predložený ústavnému súdu na rozhodnutie o predchádzajúcej sťažnosti sťažovateľa. Z ústavného súdu bol spis vrátený dňa 9. 9. 2009. Som tak toho názoru, že až do tohto obdobia v konaní nedošlo k žiadnym prietahom, ktoré by boli

zavinené konajúcim Okresným súdom Žilina... O určitom zdržaní tak možno hovoriť len v období mesiacov október 2009 až január 2010, kedy vo veci nebol vykonaný žiadny úkon. Spis bol sudcom Okresného súdu Žilina na opätovné vyjadrenie k námietke zaujatosti vznesenej odporcom v rade 1/ predložený dňa 9. 2. 2010 a dňa 10. 2. 2010 bol spis opätovne zasielany ústavnému súdu. Po jeho návrate bol spis dňa 13. 4. 2010 predložený Krajskému súdu Žilina na rozhodnutie o námietke zaujatosti odporcu v rade 1/.

Vzhľadom na uvedené som toho názoru, že až na vyššie uvedené obdobie mesiacov október 2009 - január 2010 sťažnosť sťažovateľa nie je dôvodná. Okresný súd Žilina v zostávajúcom období v čase, kedy mal spisový materiál k dispozícii, vykonával všetky úkony bez akéhokoľvek zdržania a vo veľmi krátkych lehotách. V súčasnej dobe sa spis nachádza na Krajskom súde v Žiline na rozhodnutie o námietke zaujatosti.“

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup

samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom konania vedeného okresným súdom je rozhodovanie o ochrane osobnosti sťažovateľa. Predmet tohto súdneho konania nie je možné považovať po právnej stránke a ani po skutkovej stránke za zložitý, pretože obdobná agenda tvorí bežnú rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov.

2. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd pri preskúmaní spisu nezistil žiadne okolnosti, ktorými by sťažovateľ prispel k priet'ahom v konaní okresného súdu.

3. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Ústavný súd na základe doterajšieho priebehu posudzovaného konania opísaného v II. časti tohto nálezu konštatuje, že postup okresného súdu pri rozhodovaní o posledných námietkach zaujatosti (doručených okresnému súdu 29. septembra 2008 a 13. októbra 2008, ku ktorým sa zákonný sudca vyjadril 9. decembra 2008) sa vyznačuje zbytočnými priet'ahmi v konaní.

Tieto priet'ahy v konaní je možné ustáliť v období po vyjadrení zákonného sudcu k vzneseným námietkam zaujatosti, teda v období od 9. decembra 2008 do 13. apríla 2010, keď bol spis predložený Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o námietkach zaujatosti.

V súvislosti s rozhodovaním o sťažnosti sťažovateľa doručenej ústavnému súdu 5. mája 2009 bol okresným súdom predložený ústavnému súdu originál dotknutého spisu v období od 23. júna 2009 do 9. septembra 2009.

V súvislosti s rozhodovaním o sťažnosti sťažovateľa doručenej ústavnému súdu 19. januára 2010 bola ústavnému súdu 17. februára 2010 predložená kópia spisu okresného súdu, ktorá sa dosiaľ nachádza v spise ústavného súdu.

Z uvedeného vyplýva, že v období 1 roka a 4 mesiacov (od 9. decembra 2008 do 13. apríla 2010) mohla existovať objektívna prekážka na vykonanie úkonov potrebných na predloženie námietok na rozhodnutie nadriadenému súdu (teda na zabezpečenie vyjadrenia sudcov okresného súdu k vzneseným námietkam) len v období 2 mesiacov a 17 dní (od 23. júna 2009 do 9. septembra 2009), keď bol ústavnému súdu predložený originál spisu okresného súdu. Argumentáciu okresného súdu, že prekážku pre zabezpečenie vyjadrenia sudcov okresného súdu k vzneseným námietkam tvorilo aj predloženie spisu v konaní o tejto sťažnosti ústavný súd neakceptuje, pretože zaslanie kópie spisu takúto prekážku objektívne vytvoriť nemohlo.

Vzhľadom na celkovú dĺžku konania v trvaní viac ako dva a pol roka (konanie sa začalo 1. augusta 2007), počas ktorej okresný súd v období dlhšom ako jeden rok nepristúpil k meritórnemu prerokovaniu veci z dôvodu nutnosti rozhodovania o skorších námietkach zaujatosti vznesených účastníkmi konania, sa javí obdobie v trvaní viac ako 1 roka (od 9. decembra 2008 do 13. apríla 2010) pre vykonanie prvotných úkonov na predloženie ďalších námietok zaujatosti na rozhodnutie nadriadenému súdu neprimerane dlhé a vyznačujúce sa zbytočnými priet'ahmi.

Ústavný súd dodáva, že kým nečinnosť okresného súdu v období posudzovanom v konaní o sťažnosti sťažovateľa doručenej 5. mája 2009, t. j. v období od 9. decembra 2008 do 5. mája 2009 s prihliadnutím na celkovú dĺžku konania a okolnosti danej veci nedosahovala takú intenzitu, ktorá by mohla viesť k porušeniu označených práv

sťažovateľa, pokračovanie v tejto nečinnosti aj v ďalšom období spolu s predchádzajúcou nečinnosťou už túto intenzitu dosahuje.

Ústavný súd preto vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal.

Keďže v posudzovanej veci už boli v čase rozhodovania ústavného súdu (13. apríla 2010) vznesené námietky zaujatosti predložené krajskému súdu na rozhodnutie, neprichádzalo do úvahy, aby ústavný súd rozhodol v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, t. j. aby prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha finančného zadostučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadostučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 4 000 € z dôvodov uvedených v sťažnosti poukazujúc najmä na dlhotrvajúcu právnu neistotu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na celkovú dobu posudzovaného súdneho konania a jeho priebeh, na mieru zavinenia okresného súdu na vzniknutých prierahoch v posudzovanom konaní považoval ústavný súd priznanie sumy 1 000 € sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyčíslil trovy konania za dva úkony právnej pomoci podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Odmena za jeden úkon právnych služieb je 1/6 z výpočtového základu. Za jeden úkon vykonaný v roku 2010 patrí advokátke odmena z výpočtového základu 721,40 €. Advokátka vykonala v roku 2010 dva právne úkony, za ktoré jej patrí odmena 2-krát po 120,23 € a režijný paušál 2-krát po 7,21 €, t. j. spolu 254,88 €.

Podanie právnej zástupkyne sťažovateľa doručené ústavnému súdu 2. mája 2010 nevyhodnotil ústavný súd vzhľadom na absenciu ústavnoprávneho rozmeru v jeho obsahu ako podanie relevantné na rozhodnutie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal.

Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2010